

УДК 355.231(477)

UDC 355.231(477)

DOI: [10.31475/ped.dys.2024.36.13](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2024.36.13)

ГАЛУС ОЛЕКСАНДР,

доктор педагогічних наук, професор

*(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
вул. Проскурівського підпілля, 139)*

HALUS OLEKSANDR,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

*(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy,
Proskurivskoho Pidpillia St., 139)*

ORCID: [0000-0002-1894-3141](https://orcid.org/0000-0002-1894-3141)

ПОЛІЩУК ОЛЕКСАНДР,

доктор філософських наук, професор

*(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
вул. Проскурівського підпілля, 139)*

POLISHCHUK OLEKSANDR,

Doctor of Philosophical Sciences, Professor

*(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy,
Proskurivskoho Pidpillia St., 139)*

ORCID: [0000-0002-9838-7105](https://orcid.org/0000-0002-9838-7105)

ЗДАНЕВИЧ ЛАРИСА,

доктор педагогічних наук, професор

*(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
вул. Проскурівського підпілля, 139)*

ZDANEVYCH LARYSA,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

*(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy,
Proskurivskoho Pidpillia St., 139)*

ORCID: [0000-0001-8387-2143](https://orcid.org/0000-0001-8387-2143)

Особливості інформаційної компетентності викладача в умовах протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на майбутніх офіцерів у процесі навчання під час гібридної війни

Peculiarities of Information Competence of a Teacher in the Context of Countering Negative Informational and Psychological Influence on Future Officers in the Process of Training During Hybrid Warfare

У статті проаналізовано особливості інформаційної компетентності викладача в умовах протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на майбутніх офіцерів у процесі навчання під час гібридної війни. Уточнено визначення заходів протидії деструктивному інформаційно-психологічному впливу в умовах гібридного протистояння, виокремлено його інформаційний та інформаційно-психологічний компоненти, з'ясовано засоби пропагандистського впливу на особистість. Підкреслено, що для ефективної боротьби з ворожою дезінформацією на загальнонаціональному рівні необхідно консолідувати зусилля суспільства. До категорії, які мають прямий контакт із людьми, належать викладачі, психологи, представники ЗМІ, контентмейкери, релігійні діячі, бібліотекарі, представники громадських і культурних організацій.

Ключові слова: викладач, майбутні офіцери, інформаційна компетентність, інформаційно-психологічний вплив, гібридна війна, гібридна агресія, інформаційна протидія агресії, громадянська свідомість.

The article analyzes the peculiarities of information competence of a teacher in the context of countering negative informational and psychological influence on future officers in the process of training during hybrid warfare. The definition of measures to counteract destructive information and information-psychological influence in the context of hybrid confrontation is clarified. The mechanisms and means of propaganda influence on the personality are clarified.

It is emphasized that in order to effectively combat hostile disinformation at the national level, it is necessary to consolidate the efforts of the conscious part of society. This category includes professionals who have direct contact with people, including teachers, psychologists, media representatives, content makers, religious leaders, librarians, and representatives of public and cultural organizations. A significant role in this confrontation is played by professors of higher military educational institutions who teach future officers. The effectiveness of their activities directly depends on the level of information and psychological competence, ability to defend Ukrainian values, awareness of the real state of affairs, understanding the scale of threats and the ability to effectively counter them.

Prevention of information diffusion is a set of measures aimed at protecting the information space of a country, organization or community from external influence, manipulation and disinformation. The main areas of information protection are: compliance with legal regulations; strengthening cybersecurity; sufficient media literacy and developed critical thinking of the population; development of its own information space; international cooperation.

The author identifies the main components of an officer's information literacy: media literacy; the need for information retrieval and analysis; the development of critical thinking and fact checking; effective use of digital technologies; digital literacy; communication skills and information transfer; ethical and legal aspects.

Keywords: *teachers, future officers, information literacy, information and psychological influence, hybrid warfare, information counteraggression, civic awareness.*

Вступ / Introduction. До повномасштабного вторгнення на територію України росія проводила інформаційно-психологічну операцію з метою підриву довіри до громадських установ нашої країни та зневаги до української національної культури. Як справедливо зазначає Л. Компанцева «Глобалізація сучасних комунікацій, нові виклики державній безпеці зумовили виникнення нового формату війни, що ґрунтується на інформаційній складовій» (Компанцева Л., 2015, с. 18). «На жаль, формування глобального інформаційного суспільства не змогло заблокувати війни як спосіб розв'язання політичних, економічних, територіальних, етнічних, релігійних та інших конфліктів» (Бебик В., 2021, с. 11). «Інформація й інформаційні технології дедалі більше перетворюються на головну зброю у міждержавному протистоянні, що спричинило появу й надзвичайно швидкий розвиток такого суспільно-політичного феномену, як гібридні війни» (Радченко О., & Чмир Я., 2021, с. 101).

Інформаційно-психологічний вплив росії спрямований на підрив національної безпеки України. Це вимагає інформаційно-психологічного опору для протидії ворожому наступу. Значну роль у цьому спротиві відіграють викладачі, які взаємодіють в освітньому середовищі із майбутніми офіцерами. Майбутні офіцери – це курсанти вищих військових навчальних закладів, які проходять підготовку для подальшої служби в Збройних Силах України. Підготовка майбутніх офіцерів включає військову тактику та стратегію, формування лідерських якостей, фізичну та психологічну підготовку, вивчення сучасного озброєння та військових технологій, правові аспекти і військову етику та ін.

Сучасні методи ведення бойових дій виходять далеко за межі суто збройного протистояння. Розвиток глобального інформаційного простору не спромігся викоринити війни як інструмент розв'язання суперечностей політичного, економічного, територіального, етнічного, релігійного та іншого характеру. В умовах інформаційно-психологічного протистояння відбувається руйнація суспільних структур (державних, політичних, соціальних інститутів та об'єднань), спотворюється цивілізаційно-культурний код нації, деградують суспільні моральні засади, втрачається почуття патріотизму, піддається дестабілізації психіка громадян, що врешті-решт позбавляє народ здатності чинити опір ворожій агресії (Почепцов Г., 2015).

Невід'ємною частиною українсько-російської війни стала агресія в інформаційному просторі, розгорнута російською федерацією. З часу повномасштабного нападу росії у лютому 2022 р. відбувається активізація пропагандистських кампаній, метою яких є деморалізація українців, дискредитація Збройних Сил України, підрив позитивних суспільних процесів тощо (Гуралюк А., 2022).

«Саме під час інформаційної агресії відбувається побудова альтернативної (зомбі-) реальності, всередині якої стає можливим перетворення свого співвітчизника (колеги, друга, навіть члена сім'ї) на ворога, «карателя», нелюдя, якого треба фізично знищити» (Курило В., Савченко С., & Караман О., 2018, с. 39).

Потреба у протидії руйнівному інформаційному впливу супротивника на свідомість громадян, зокрема, майбутніх офіцерів, визначає важливість розробки механізмів боротьби з цим видом агресії. Ключовим елементом такого спротиву є високий рівень інформаційної грамотності українців, передусім тих, хто безпосередньо взаємодіє зі здобувачами військової освіти –

викладачів, фахівців у сфері військової справи, спеціалістів із психології, наставників та ін.

Наукові дослідження в Україні з теорії протидії негативному інформаційно-психологічному впливу гібридної війни та її складових активізувалися із початком російської агресії у 2014 р. Явище протидії негативному інформаційно-психологічному впливу гібридної війни розглянуто у працях вітчизняних науковців: В. Бебик (2021), С. Бурбела (2024), Г. Грінченко (2022), А. Гуралюк (2022), В. Журавель (2024), Є. Магда (2015), Є. Малик (2015), Ю. Радковець (2014), О. Радченко (2021), Я. Чмир (2021), Ю. Юрчак (2024) та ін. Вивченню особливостей інформаційно-психологічної складової гібридної війни та її впливу на соціум присвятили свої дослідження О. Караман (2018), Л. Компанцева (2015), В. Курило (2018), Г. Почепцов (2015), Л. Романишина (2023), С. Савченко (2018), Ю. Юрчак (2023) та ін.

Термін «гібридна війна» науковцями проаналізовано із різних позицій і точок зору. Як зазначають науковці О. Радченко і Я. Чмир «Зазвичай гібридну війну пов'язують насамперед із проведенням інформаційно-психологічних операцій і застосування різної інформаційної та інформаційно-психологічної зброї» (Радченко О., & Чмир Я., 2021, с. 104). Дослідницею Л. Компанцевої у науковому доробку побудовано матрицю дефініцій збройних конфліктів сучасності та розкрито їх зміст, розглянуто термін «організаційна війна» (Компанцева Л., 2015). З'ясовуючи сутність, зміст та мету гібридної війни у глобальному інформаційному просторі, у дослідженнях зазначають поняття «інформаційна війна». Так, Ю. Радковець у роботі «Ознаки технологій «гібридної війни» в агресивних діях Росії проти України» зазначає, що інформаційна «війна... виходить за рамки традиційних понять про неї та набуває комбінованого характеру, перетворюючись на клубок політичних інтриг, запеклої боротьби за політико-економічне домінування над країною, за території, ресурси та фінансові потоки» (Радковець Ю., 2014, с. 36).

Під інформаційною війною розуміють форму конфлікту, в якій основним інструментом боротьби є інформація, яка впливає на свідомість людей, державні інституції, бізнес чи військові структури. Основними методами інформаційної війни є пропаганда, дезінформація, маніпулювання громадською думкою, кібератаки, психологічний тиск, фальсифікація історії, перекручування фактів.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Мета статті полягає у визначенні особливостей інформаційної компетентності викладача в умовах протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на майбутніх офіцерів у процесі навчання під час гібридної війни.

Методи / Methods. Для досягнення мети дослідження використано наукові методи, зокрема, теоретичний аналіз літературних джерел для з'ясування особливостей інформаційної компетентності викладача в умовах протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на майбутніх офіцерів під час гібридної війни; систематизація, порівняння та узагальнення інформації.

Результати / Results. Сучасний інформаційний простір на сьогодні є досить вразливим і приносить людству численні загрози. Так, всесвітня інформаційна система відкрила широкий доступ користувачам до масиву даних, що створило передумови для маніпуляції свідомістю та діями значної кількості людей, незалежно від територіальних меж і просторових відстаней. Результатом такої подібної відкритості стало явище гібридної війни.

Незважаючи на те, що сучасні досягнення значно підсилили інформаційний компонент воєнних конфліктів, саму концепцію цілеспрямованого маніпулювання свідомістю суспільства можна простежити значно глибше в історії. Витоки пропаганди як організованого засобу впливу можна віднести до 22 червня 1622 р., коли верховний ієрарх католицької церкви, папа римський Григорій XV, видав буллу про створення Загальної конгрегації поширення віри – латинською Propaganda Fide. Саме слово propagate передбачає не лише поширення інформації, а й активні дії з її просування та популяризації (Гуралюк А., 2022).

Першим випадком масштабного використання інформаційної стратегії у конфлікті були події 31 жовтня 1517 р., коли з'явилися 95 тез монаха-августинця Мартіна Лютера. Ключовий ідеолог Третього рейху Пауль-Йозеф Геббельс ефективно використовував радіотрансляції та кінематографічні хроніки для масштабного інформаційного впливу під час Другої світової війни (Юрчак Ю., Журавель В., & Нероба В., 2024).

«Державні російські ЗМІ та підконтрольні кремлю українські засоби масової інформації з метою дискредитації нової української влади і європейської інтеграції України розпочали масштабну пропагандистську та дезінформаційну антиукраїнську кампанію» (Гуралюк А., 2022, с. 159).

Інтенсивний гібридний вплив кремля на населення східних регіонів України викликав і певні рівні аберації психіки жителів цих регіонів (Курило В., Савченко С., & Караман О., 2018).

Така пропагандистська активність російських ЗМІ принесла відчутні результати на територіях Луганської та Донецької областей де тривала Антитерористична операція, яка трансформувалася

в Операцію об'єднаних сил.

У сучасних умовах боротьба в інформаційній площині для українського населення нібито відійшла на другорядні позиції. Значно більший шок спричинила безпосередня воєнна складова. Проте активна збройна фаза, що стартувала 24 лютого 2022 р. внаслідок підступного нападу російських військ на Україну, аж ніяк не зупинила протистояння в інформаційному просторі.

Науковці В. Курило, С. Савченко, О. Караман зазначають, що «Слід чітко розуміти, що в реальній інформаційно-пропагандистській війні, розгорнутій Росією проти України, задіяні всі три простори – фізичне (військові дії), інформаційне (головним чином телебачення), віртуальне (інтернет, соцмережі). А особливістю їхнього використання, а також основною метою, на яку спрямовані всі зусилля, є особистість з її когнітивною, психологічною, емоційною сферами. І небезпека в тому, що це – особистість молодої людини, з цілком несформованим світоглядом, відсутністю життєвого досвіду, поверховими знаннями» (Курило В., Савченко С., & Караман О., 2018, с. 42-43).

Цілком приймаючи змістове наповнення цього висловлювання, зазначимо, що наразі відбулося взаємне проникнення й часткове об'єднання інформаційного та цифрового (або кібернетичного) середовищ у єдину структуру, яку більшість науковців традиційно визначають як інформаційний простір. Під кіберпростором розумітимемо «середовище (віртуальний простір), яке дає можливості для здійснення комунікацій та/або реалізації суспільних відносин, утворене в результаті функціонування сумісних (з'єднаних) комунікаційних систем та забезпечення електронних комунікацій з використанням мережі Інтернет та/або інших глобальних мереж передачі даних» (Про основні засади забезпечення кібербезпеки України, 2017, с. 403).

Сучасна молодь, яка не має достатнього життєвого досвіду та володіє поверхневими знаннями з властивою підвищеною емоційною сприйнятливістю є найбільш вразливою групою для маніпулятивного інформаційного впливу. У цьому контексті російська пропаганда активно застосовує тактики емоційного тиску на свідомість молоді. Росія використовує в інформаційній війні дезінформацію, маніпуляцію, вигадані історії та брехню з метою формування негативного образу української держави, її Збройних Сил та суспільства загалом (Гуралюк А., 2022).

Прикладом вигаданої брехні є міф про «розп'ятого хлопчика» на території Донеччини або хроніка подій про «згвалтовану дівчинку» нібито українськими військовими – обидва випадки стали класичними зразками інформаційних маніпуляцій. До цього ж ряду належать так звані «свідчення очевидців» про нібито артилерійські удари ЗСУ по мирних містах Донбасу, страти мирного населення, знущання над захопленими у полон російськими солдатами та бойовиками. Хоча всі ці вигадки давно спростовані та доведено їхню повну фальшивість, у певний момент вони все ж справили негативний вплив на імідж збройні сили України та державна структура (Малик Я., 2015).

На сьогодні подібна тактика продовжує активно використовуватися. Наприклад, поширюються неправдиві заяви про обстріли Запорізької атомної електростанції українськими силами; брехливі повідомлення про уявний «Плебісцит» стосовно відокремлення Закарпатського регіону, який, за невідтвердженими даними, має намір ініціювати Угорщина; бездоказові розповіді про те, що українські військові, переодягнені в російську уніформу, здійснювали грабежі будинків та застосовували насильство до цивільного населення, спеціально фіксуючи це на фото- та відеоматеріали, щоб дискредитувати російські війська. До цієї ж категорії належить фальсифікація про те, що українська сторона начебто здійснила реалізацію російській державі французьких самохідних гаубиць CAESAR, і що вони опинилися на підприємстві «Уралвагонзавод» (Гуралюк, 2022).

Основними методами інформаційної пропаганди агресора є російські телевізійні випуски новин, політичні дискусійні передачі, що систематично нав'язують ідеї, спрямовані на дискредитацію України; спотворене трактування реальності; примусове впровадження мешканцям окупованих регіонів почуття «пригніченого патріотизму» тощо (Юрчак Ю., Журавель В., & Нероба В., 2024).

Боротьба в інформаційному просторі, як складова частина гібридного протистояння, виконує певний спектр завдань. Усі ці цілі спрямовані на викривлення сприйняття реальності у звичайних громадян. Якщо у дорослому віці світоглядна позиція людини є більш сформованою та значно менш піддається зовнішньому впливу, то молоде покоління (школярі, студенти) є значно вразливішим перед подібними маніпулятивними методами.

У наукових дослідженнях висвітлюються цілі ведення інформаційного протистояння. Наведемо деякі з них, які, на нашу думку, є найвагомішими для освітян: критичне мислення громадян (аналіз джерела інформації та перевірка фактів); перевірка інформації (користуватися лише надійними ЗМІ та фактчекінговими ресурсами); кібергігієна (захист своїх акаунтів, уникнення підозрілих посилань); освіченість громадян (розуміння того, як працює інформаційна

маніпуляція, щоб не стати її жертвою); розвінчування фейків (допомога іншим відрізнити правду від брехні).

Згідно із статтею 51 Статуту ООН кожна держава володіє законним привілеєм оборонятися. «Цей Статут ніякою мірою не чіпає невід'ємного права на індивідуальну чи колективну самооборону, якщо станеться збройний напад на Члена Організації, доти, поки Рада Безпеки не вчинить заходів, необхідних для підтримання міжнародного миру і безпеки. Заходи, вжиті Членами Організації при здійсненні цього права на самооборону, мають бути негайно повідомлені Раді Безпеки і ні в якому разі не повинні зачіпати повноважень і відповідальності Ради Безпеки, згідно з цим Статутом, щодо здійснення в будь-який час таких дій, які вона визнає необхідним для підтримання або відновлення міжнародного миру і безпеки» (Статут ООН, 1945).

Тож інформаційний напад, спрямований проти нашої країни, природно породжує відповідні заходи протидії.

На думку Г. Грінченка, що серед воїнів цифрового спротиву, які виступили на оборону України після старту повномасштабного військового вторгнення росії 24 лютого 2022 р., у потужну цифрову силу об'єдналися різні групи експертів і активістів, це зокрема:

- досвідчені міжнародні IT-професіонали в галузі кібербезпеки (як представники приватних компаній, так і представники відповідних підрозділів західних спецслужб та підрозділів кібернетичних військ на кшталт британської GIC – Government Information Cell);

- досвідчені вітчизняні фахівці в галузі кібербезпеки;

- українські професіонали в інших галузях IT, що долучилися до кібернетичного фронту як волонтери;

- існуючі групи фахівців у галузях OSINT (наприклад, Informnapalm) та протидії ворожим дезінформаційним кампаніям (наприклад, StopFake), що сформувалися ще з самого початку агресії Росії у 2014–2015 рр.;

- умотивовані кіберактивісти без спеціальних фахових знань у сфері IT, що долучилися до кібернетичного фронту інформаційної війни (Грінченко Г., 2022).

Запобігання *інформаційній експансії* передбачає проведення заходів, які спрямовані на захист інформаційного простору країни від зовнішнього впливу, маніпуляцій та дезінформації. Основними напрямками такого захисту є законодавче регулювання, кібернетична безпека, медіаграмотність і критичне мислення населення, розвиток власного інформаційного простору, міжнародна співпраця.

Сучасні курсанти отримують величезний потік інформації з Інтернету, соціальних мереж та різних цифрових платформ. Тому *інформаційна грамотність* є ключовою компетентністю для сучасного офіцера. Саме вона забезпечує ефективну роботу з інформацією, прийняття обґрунтованих рішень та управління бойовими і навчальними процесами.

Основними складовими інформаційної грамотності офіцера є:

1. Медіаграмотність: вміння пояснювати курсантам, як працює дезінформація та алгоритми рекомендаційного контенту; використання кейсів із реальних інформаційних маніпуляцій під час навчання.

2. Пошук та аналіз інформації: використання надійних джерел (офіційні військові документи, аналітичні звіти, наукові публікації); здатність швидко знаходити, оцінювати достовірність і актуальність даних); навички роботи з відкритими і закритими джерелами інформації.

3. Критичне мислення та перевірка фактів: визначення фейкової інформації та пропаганди; аналіз надійності джерел та авторитетності публікацій; усвідомлення інформаційних маніпуляцій і кіберзагроз тощо;

4. Робота з цифровими технологіями, цифрова компетентність: використання сучасних програм, баз даних і платформ для взаємодії з курсантами; робота з геоінформаційними системами й інструментами військової аналітики.

5. Комунікаційні навички та передача інформації: вміння чітко та структуровано передавати інформацію; створення інтерактивних дискусій, залучення курсантів до аналізу новин і фактів.

6. Етичні та правові аспекти: дотримання норм військової етики у роботі з інформацією; використання та збереження секретних і службових даних відповідно до законодавства.

Отже, майбутній офіцер повинен володіти високим рівнем інформаційної грамотності, приймати обґрунтовані рішення та забезпечувати безпеку даних, що критично важливо в сучасних умовах ведення бойових дій, кіберзахисту та військового управління.

Висновки / Conclusions. Інформаційно-психологічний вплив на людство пов'язаний з використанням технологій у сфері зв'язку: друкарська машина, радіохвилі, телевізійний ефір, всесвітня мережа Інтернет. Усі ці технології сприяли масовому впливу на свідомість людей шляхом

поширення пропагандистських наративів, інформаційних маніпуляцій тощо.

Ворожий інформаційно-психологічний тиск в межах гібридного протистояння орієнтований на розхитування суспільства, ослаблення морально-психологічного духу військових і громадян, на підриив суверенітету держави. Це зумовлює необхідність інформаційного опору з боку держави і суспільства задля захисту українських цінностей і протидії ворожим інформаційним атакам.

Значну роль у цьому протистоянні відіграють викладачі вищих військових навчальних закладів, які навчають майбутніх офіцерів. Ефективність їхньої діяльності безпосередньо залежить від рівня інформаційно-психологічної компетентності, здатності захищати українські цінності, усвідомлення реального стану справ, розуміння масштабу загроз та уміння ефективно їм протидіяти.

Список використаних джерел і літератури:

- Бebик, В. М.** (2021). Теоретичні та праксеологічні засади гібридних війн. *Гібридна війна: сутність, виклики та загрози* : зб. матеріалів круглого столу (Київ, 8 лип. 2021 р.). 10–14. [in Ukrainian].
- Грінченко, Г.** (2022). «Вітер із Холодного Яру»: як працює кібернетичний опір російській агресії. *Радіо Свобода*, 27 квітня 2022. [in Ukrainian].
- Гуралюк, А.** (2022). Особливості змісту інформаційної компетентності педагога в умовах протидії гібридній агресії. *Науково-педагогічні студії*, 6, 156–167. [in Ukrainian].
- Компанцева, Л. Ф.** (2015). Інформаційні vs організаційні війни. *Імперативи розвитку цивілізації*, 2, 18–20. [in Ukrainian].
- Курило, В. С., Савченко, С. В. & Караман, О. Л.** (2018). Соціалізація особистості в умовах гібридної війни на сході України: монографія. Київ: Талком. [in Ukrainian].
- Магда, Є. В.** (2015). *Гібридна війна: вижити і перемогти*. Харків: Віват. [in Ukrainian].
- Малик, Я.** (2015). Інформаційна війна і Україна. *Демократичне врядування. Науковий вісник*, 15. [in Ukrainian].
- Почепцов, Г.** (2025). *Гібридна війна: інформаційна складова*. Взято з http://www.jimagazine.lviv.ua/2015/Pochepcov_Gibr_vijna_inf_skladova.htm. [in Ukrainian].
- Про основні засади забезпечення кібербезпеки України.* (2017). Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. *Відомості Верховної Ради України*, 45, 403. [in Ukrainian].
- Радковець, Ю. І.** (2014). Ознаки технологій «гібридної війни» в агресивних діях Росії проти України. *Наука і оборона*, 3, 36–42. [in Ukrainian].
- Радченко, О. В., & Чмир, Я. І.** (2021). Гібридна війна як ключова загроза національному суверенітету України. *Таврійський науковий вісник*, 3, 100–108. [in Ukrainian].
- Статут ООН*, 1945. Взято з https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text. [in Ukrainian].
- Юрчак, Ю., Журавель, В., & Нероба, В.** (2024). Специфіка інформаційно-психологічної пропаганди що використовувалася нацистською Німеччиною та комуністичним СРСР серед військ та населення противника протягом Другої світової війни. *Молодь і ринок*, 2 (222), 66–73. [in Ukrainian].
- Юрчак, Ю., & Романишина, Л.** (2023). Актуалізація проблеми формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічному впливу в контексті інформаційної війни. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5–6 (129–130), 261–270. [in Ukrainian].

References:

- Bebyk, V. M.** (2021). Teoretychni ta prakseologichni zasady hibrydnykh viin [Theoretical and Praxeological Foundations of Hybrid Wars.]. *Hibrydna viina: sutnist, vyklyky ta zahrozy: zb. materialiv kruhloho stolu – Hybrid War: Essence, Challenges and Threats: Collection of Materials of the Round Table* (Kyiv, 8 lyp. 2021 r.). 10–14. [in Ukrainian].
- Hrinchenko, H.** (2022). «Viter iz Kholodnoho Yaru»: yak pratsiuie kibernetychnyi opir rosiiskii ahresii [«Wind from Kholodny Yar»: how Cybernetic Resistance to Russian Aggression Works]. *Radio Svoboda – Radio Liberty*, 27 kvitnia 2022. [in Ukrainian].
- Huraliuk, A.** (2022). Osoblyvosti zmistu informatsiinoi kompetentnosti pedahoha v umovakh protydii hibrydnii ahresii [Peculiarities of the Content of a Teacher's Information Competence in the Conditions of Countering Hybrid Aggression]. *Naukovo-pedahohichni studii – Scientific and Pedagogical Studies*, 6, 156–167. [in Ukrainian].
- Kompantseva, L. F.** (2015). Informatsiini vs orhanizatsiini viiny [Information vs Organizational Wars]. *Imperatyvy rozvytku tsyvilizatsii – Imperatives of Civilization Development*, 2, 18–20. [in Ukrainian].
- Kurylo, V. S., Savchenko, S. V. & Karaman, O. L.** (2018). *Sotsializatsiia osobystosti v umovakh hibrydnoi viiny na skhodi Ukrainy [Socialization of the Personality in the Conditions of Hybrid War in Eastern Ukraine]*. (Monograph). Kyiv: Talkom. [in Ukrainian].
- Mahda, Ye. V.** (2015). *Hibrydna viina: vyzhyty i peremohty [Hybrid War: Survive and Win]*. Kharkiv: Vivat. [in Ukrainian].
- Malyk, Ya.** (2015). Informatsiina viina i Ukraina [Information War and Ukraine]. *Demokratychnе vriaduvannia. Naukovyi visnyk – Democratic Governance. Scientific Bulletin*, 15. [in Ukrainian].
- Pocheptsov, H.** (2025). Hibrydna viina: informatsiina skladova [Hybrid War: Information Component]. Retrieved from http://www.jimagazine.lviv.ua/2015/Pochepcov_Gibr_vijna_inf_skladova.htm. [in Ukrainian].
- On the Basic Principles of Ensuring Cybersecurity in Ukraine.* (2017). Law of Ukraine dated 05.10.2017, No.

2163-VIII. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 45, 403. [in Ukrainian].

Radkovets, Yu. I. (2014). Oznaky tekhnolohii «hibrydnoi viiny» v ahresyvnykh diiaakh Rosii proty Ukrainy [Signs of «Hybrid Warfare» Technologies in Russia's Aggressive Actions Against Ukraine]. *Nauka i oborona – Science and Defense*, 3, 36–42. [in Ukrainian].

Radchenko, O. V., & Chmyr, Ya. I. (2021). Hibrydna viina yak kliuchova zahroza natsionalnomu suverenitetu Ukrainy [Hybrid Warfare as a Key Threat to the National Sovereignty of Ukraine]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk – Tavria Scientific Bulletin*, 3, 100–108. [in Ukrainian].

UN Charter, 1945. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text. [in Ukrainian]

Yurchak, Yu., Zhuravel, V., & Neroba, V. (2024). Spetsyfika informatsiino-psykholohichnoi propahandy shcho vykorystovувалasia natsystskoiu Nimechchynoiu ta komunistychnym SRSR sered viisk ta naselennia protyvnyka protiahom Druhoi svitovoi viiny [Specificity of Informational and Psychological Propaganda Used by Nazi Germany and the Communist USSR Among the Enemy Troops and Population During World War II]. *Molod i rynok – Youth and Market*, 2 (222), 66–73. [in Ukrainian].

Yurchak, Yu., & Romanyshyna, L. (2023). Aktualizatsiia problemy formuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu v konteksti informatsiinoi viiny [Actualization of the Problem of Forming the Readiness of Future Border Guard Officers to Counteract Negative Informational and Psychological Influence in the Context of Information Warfare]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 5–6 (129–130), 261–270. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «04» листопада 2024 р.

Стаття прийнята до друку: «12» грудня 2024 р.

Галус Олександр – проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор

Halus Oleksandr – Pro-Rector for Scientific Work of the Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Поліщук Олександр – проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор філософських наук, професор

Polishchuk Oleksandr – Pro-Rector for Scientific and Pedagogical Work of the Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, Doctor of Philosophical Sciences, Professor

Зданевич Лариса – завідувач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор

Zdanevych Larysa – Head of the Department of Preschool Pedagogy, Psychology and Professional Methods of the Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Цитуйте цю статтю як:

Cite this article as:

Галус, О., Поліщук, О., & Зданевич, Л. (2024). Особливості інформаційної компетентності викладача в умовах протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на майбутніх офіцерів у процесі навчання під час гібридної війни. *Педагогічний дискурс*, 36, 90–96. doi: [10.31475/ped.dys.2024.36.13](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2024.36.13).

Halus, O., Polishchuk, O., & Zdanevych, L. (2024). Peculiarities of Information Competence of a Teacher in the Context of Countering Negative Informational and Psychological Influence on Future Officers in the Process of Training During Hybrid Warfare. *Pedagogical Discourse*, 36, 90–96. doi: [10.31475/ped.dys.2024.36.13](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2024.36.13).